

Stærkere Læringsfællesskaber gør vi sammen

På Sødalskolen har vi været optaget af, at vi som skole lærer sammen – pædagogisk personale og ledelse. Derfor har det været vigtigt for os, at vi har lyttet til hinanden. Mange forskellige handlinger har skabt læring, men vi har særligt oplevet vigtigheden af konkret opfølgning efter vores møder, og at ledelsen har været med til at facilitere de refleksive dialoger.

MÅLET MED ÅR 1

På Sødalskolen har vi i år 1 med Stærkere Læringsfællesskaber arbejdet med det mål at "gøre systematikken i læringscirklen mindre kunstig for os". Undervejs var vi nysgerrige efter at få medarbejdernes perspektiv, og vi gennemførte derfor et fokusgruppe-interview. Her pegede personalet bl.a. på muligheden for at gøre SLF-møderne til et udviklingsrum. Deres feedback fik derfor styringsgruppen til at forsøge at snævre ind og arbejde med mål på forskellige niveauer.

Første niveau blev fortsat at få konkret erfaring og 'hands on' med læringscirklen som en struktur på udvalgte møder. Andet niveau blev at øve os i at rette opmærksomheden mod den data, som vi sammen lagde på bordet 'mellem' os på møderne. Det sidste og tredje niveau i arbejdet blev netop justeret efter personalets feedback, og handler nu om, hvordan disse møder og andre mødefora kan udvikle sig til fælles udviklingsrum for pædagogisk og didaktisk praksis. Måltrappen er dynamisk og italesat sådan. Det betyder, at vi kan bevæge os op og ned på dens trin. Nye temaer kan få os til at gå et skridt tilbage, mens andre kan få os til at gå et trin frem.

Som beskrevet har øvebanen for personalet i år 1 været at arbejde med en fast struktur på møderne og reflektere over praksis med afsæt i data fx kollega-observationer, elevobservationer, elevprodukter m.m. ud fra et selvvalgt fokus. For ressourcpersoner har øvebanen været en anden. De har haft til opgave at øve sig i at facilitere de refleksive samtaler på fastsatte møder med udgangspunkt i læringscirklen og spørgsmål inspireret af bl.a. Karls Tømm. Elementer som gjorde det muligt for personalet "at åbne op

for nye perspektiver og undgå at gå direkte fra spørgsmål til handling." For ledelsen har øvebanen været den samme som for ressourcpersonerne. En proces der har givet os mulighed for at komme tæt på den pædagogiske praksis, hvilket uddybes senere på denne avis. Samtidig har ledelsen på udvalgte ledelsesmøder øvet refleksive samtaler understøttet af læringspartneren.

HANDLINGER DER SKABTE LÆRING

Struktur og opfølgning

Herunder vil vi udfolde en handling, som dels har givet os vigtig viden og ikke mindst skabt ny læring til det fortsatte arbejde med at udvikle Stærke Læringsfællesskaber på Sødalskolen. På side to kan I finde to handlinger mere, som vi også ønsker at fremhæve.

I arbejdet med læringscirklen på møderne, har vi haft fokus på at holde fast i strukturen, selvom den nogle gange kan opleves kunstig. Alligevel har strukturen givet os mulighed for at gå fra mødet med konkrete (nye) handlemuligheder til afprøvning i praksis. "Stærkere Læringsfællesskaber er ikke kun den ene time om måneden, men det breder sig ud over de kommende uger – der skal ligesom ske noget imellem de to møder." For at undgå at Stærkere Læringsfællesskaber blot foregår én gang i måneden, har vi som facilitatorer afslutningsvis på mødet forsøgt at skabe et stillads, personalet har kunnet støtte sig til. Hvem har fx kunne hjælpe med at iværksætte tiltaget og med at fastholde fokus? Hvem har kunne assistere med at indsamle ny data? Dermed bliver "vi fælles om at arbejde om den didaktiske problemstilling, vi står i." En del af dette stillads har også været, at status på

VORES FUNDAMENT

- SLF-møder for personale faciliteret af ledelse og ressourcpersoner månedligt.
- Refleksions- og udviklingsrum for ressourc-personerne understøttet af læringspartner.
- Ledelsesmøder med sparring fra læringspartner ift. processen.

det igangsatte tiltag har været dagsordenssat på kommende møde i gruppen. For os har det været vigtig læring at holde fast i strukturen og skabe mulighed for opfølgning på det aftalte.

PERSPEKTIVER PÅ NÆSTE SKRIDT

Som styringsgruppe er vi lige nu optagede af forskellige perspektiver:

- For det første "vil vi gerne undgå, at Stærkere Læringsfællesskaber kun foregår én time om måneden". Kulturen skal bredes ud til andre mødefora og eksistere i mellemrummene. Vi har bl.a. drøftet, hvordan fagteamet kan understøtte dette, og hvordan vi skal blive bedre til italesætte og sprogliggøre, det vi gør, når vi arbejder med og som Stærkere Læringsfællesskaber.
- For det andet oplevede vi et stort engagement og følgeskab efter vores sidste workshop i februar, hvor vi præsenterede personalet for 10 kendetegn på god pædagogisk og didaktisk praksis på Sødalskolen. "Vi skal holde fast i de 10 kendetegn" og sikre, at "vores læring under Corona kan blive en del af det." Alle medarbejdere har fået et skema, hvor de opsamler erfaring fra Corona-perioden, og det vil vi tænke sammen med vores kendetegn og det videre arbejde.

Det første år med Stærkere Læringsfællesskaber har lært os mange ting, og vi håber at vores beskrivelse kan skabe inspiration og måske sætte tanker i gang. For os står det tydeligt, at vi skal være dynamiske i vores målsætning, og at vi lærer sammen – side om side – pædagogisk personale og ledelse.

FLERE HANDLINGER DER SKABTE LÆRING

Holddeling

Som et resultat af en refleksiv dialog, blev der lavet en aftale om holddeling mellem to lærere på samme årgang, som desværre grundet COVID-19 ikke blev gennemført på den måde, som oprindeligt var tiltænkt. Set med vores perspektiv som styregruppe blev det interessante dog alligevel, at det pædagogiske personale med denne handling fik øje på muligheden for at "åbne sin praksis for hinanden og være to til at kigge på gruppen." En mulighed som de valgte at gribe trods eventuelle skemaudfordringer. For ressourcpersonerne har det betydet, at vi har kunnet bringe ønsket om mulighed for yderligere holddeling med videre til skemaoplæggerne.

Ledelse tæt på

Som tidligere beskrevet har vi som ledelse været med til at facilitere de refleksive dialoger sammen med det pædagogiske personale. En struktur og et skema for hvem der faciliterer, hvor, hvornår og for hvem har gjort, at vi som samlet ledelse har kunne holde fast. Som ledelse har vi "kunne komme ind og få øje på nogle ting, som vi måske ikke nødvendigvis ellers ville have set. Det har været godt." Samtidig er det også vores oplevelse, at personalet har fået en følelse af, at vi som ledelse er kommet tættere på den pædagogiske og didaktiske praksis. Beslutningen om at være med til at facilitere dialogerne gør, "at vi er fælles om det". Ligeledes har vi som ledelse "fået en anden indsigt" og mødt personale, som fortæller, at "det egentlig var rart, at du (som leder) også hørte det."

HVIS DU VIL VIDE MERE

Har du lyst til at spørge, dele skabeloner eller andet, så er du mere end velkommen til at kontakte vores ressourcperson eller vores leder:

Karen Henriette Jessen
 mail: kahenj@aarhus.dk

#10 PÅ GOD PÆDAGOGISK & DIDAKTISK PRAKSIS

Med inspiration fra: Hvad er god undervisning? (Meyer, 2005), Børns og unges brug af fritids- og klubtilbud (EVA, 2018) & God undervisning set med elevernes øjne (EVA, 2018)

- 1 RØD TRÅD OG STRUKTUR**
 Der er en rød tråd, som er tydelig både for elever og lærere. Det er tydeligt, hvad man skal lave, og hvad man skal lære af det. Et fokuseret og roligt læringsmiljø giver eleverne mulighed for fordybelse og koncentration.
- 2 BRUG TIDEN PÅ LÆRING**
 Undervisningen begynder og slutter til tiden. Det har en positiv effekt, når lærerne er klar i klassen, når timen begynder. Spildtid i starten og slutningen af timen minimeres.
- 3 LYST TIL LÆRING OG DELTAGELSE**
 Gennem mulighed for fra- og tilvalg og involvering af børnene i valg af indhold og form arbejder lærere og pædagoger med at skabe mulighed for medbestemmelse. Medbestemmelse handler om, at børnene oplever, at de bliver hørt, og har indflydelse på det, der sker. Pædagoger og lærere skaber en kultur, hvor barnet tør stille spørgsmål gennem en undersøgende og dialogisk kommunikation.
- 4 AKTIVÉR DET KENDTE**
 Lærere og pædagoger inddrager børnenes erfaringer, hverdagsforestillinger og det, de har kendskab til og lært tidligere. Forforståelse er alle og omgæ. Børnene skal kunne relatere til det, der foregår i undervisningen og aktiviteten. Det er nemmere for børnene at koble det nye med noget velkendt.
- 5 SÆT ORD PÅ**
 Pædagoger og lærere sætter ord på, hvad der skal læres, hvorfor og hvad der forventes. Det er tydeligt for eleverne, hvad læreren forventer af dem, og hvornår et stykke arbejde er godt. Børnene lærer bedre, når den voksne taler med dem om deres egen læring. I undervisnings-sammenhæng får eleverne mere udbytte, hvis de ved og kan forklare, hvorfor de skal lære om et tema. Eleverne kender derfor målet og ved, hvad det er, de skal lære.
- 6 METODEVARIATION**
 Pædagoger og lærere varierer deres metoder. Spørger man eleverne, peger de på, at skoledagen ikke opleves som lang, hvis den er skoledag. Det er ikke påvist, at én metode fungerer bedre end andre, men forskningen viser, at variation virker.
- 7 INDIVIDUELLE HENSYN**
 Lærere og pædagoger møder forskellige børn med forskellige forventninger, men alle børn oplever, at den voksne forventer, at de kan mestre en given opgave. Undersøgelser peger på, at eleverne oplever, at de motiveres og engageres i undervisningen, når de møder passende faglige udfordringer.
- 8 TRÆN - MÅLRETTE**
 Når eleverne har lært noget, træner de det igen og igen for at blive sikrere eller for at få det nye, de har lært, automatiseret. Øvelse gør mester, og man ved, at træningen bliver mere effektiv, når der trænes kortvarigt, hyppigt og målrettet.
- 9 LÆRINGSMILJØER**
 De fysiske rammer signalerer, hvad der foregår i lokalet. Læringsmiljøet og æstetikken har betydning for aktiviteten og undervisningen. Det handler både om, hvordan rummene er indrettet, møblene står, hvad der er på væggene, belysning, hvilke dufte der befinder sig i rummet og meget mere.
- 10 GODE RELATIONER**
 Pædagoger og lærere understøtter bl.a. den gode relation gennem facilitering af aktiviteter og indhold, som tager udgangspunkt i børnenes optagethed. Det er altid den voksne, som har ansvaret for relationen. Gode sociale relationer handler både om barn-barn- og ung-ung-relationer og relationen mellem den voksne og barnet eller den unge. Det handler om, at de lærer at omgås hinanden i det store fællesskab med respekt for forskellighed. Relationen er central for engagement og lyst til at byde ind i undervisningen såvel som aktiviteten.

Sødalskolens 10 kendetegn for god pædagogisk og didaktisk praksis, som er udarbejdet af ressourcpersonerne.

Kendetegnene er inspireret af forskellige perspektiver (Meyer, 2005), Børns og unges brug af fritids- og klubtilbud (EVA, 2018) og God undervisning set med børnenes øjne (EVA, 2018) med det formål at favne både didaktik og pædagogik i ét stykke papir. På vores workshop i februar 2020 for lærere og pædagoger præsenterede og arbejdede vi med kendetegnene som afsæt for fælles refleksioner og aftaler om fokuspunkter for de enkelte grupper.

